
Notiser

MEDISINSK NYTT

Dyp venetrombose etter varicekirurgi

Forskere fra New Zealand har gjennomført en prospektiv studie for å se på hyppigheten av dyp venetrombose etter kirurgisk behandling for varicer i underekstremitetene (Br J Surg 2004; 91: 1582 – 5).

377 pasienter ble undersøkt med ultralyd før operasjon samt én, seks og 12 måneder etter operasjonen. Dyp venetrombose ble funnet hos 20 pasienter (5 %), 12 var asymptomatiske. Ca. 50 % hadde ingen sekvele etter ett år.

Forskerne konkluderer med at forekomsten av dyp venetrombose er høyere enn tidligere antatt i denne pasientgruppen, men at det ikke ble registrert alvorlige komplikasjoner.

Virusencefalitt

West Nile-virus er et flavivirus som i regelen gir en asymptomatisk infeksjon eller mildt sykdomsforløp med hodepine, feber, kvalme og oppkast. Imidlertid kan sykdommen utvikles til en virusencefalitt med høy letalitet. En rekke slike tilfeller er nylig rapportert i Nord-Amerika.

Reseptoren TLR3 er nødvendig for overføring av West Nile-virus til hjernen i en musemodell (Nat Med 2004; 10; 1366 – 73). Transgene mus med manglende, redusert eller normalt uttrykk av reseptoren ble brukt til å studere virusspredning til sentralnervesystemet etter perifer smitte. Det ble ikke observert affeksjon av hjernen i de TLR3-reseptornegative dyrene. Ved intrakranial administrasjon av viruset var sykdomsforløpet likt i alle grupper.

Denne studien retter søkelyset mot TLR-reseptorgruppen for videre studier av virusets patogenese. TLR-reseptorer finnes også hos mennesket, men det er fortsatt ukjent om disse binder flaviviruset og overfører det til sentralnervesystemet.

Retinitis pigmentosa

Retinitis pigmentosa er et samlebegrep på en gruppe dobbeltsidige degenerative netthinnesykdommer. Behandlingen er lite effektiv. En randomisert kontrollert studie har vist at vitamin A-tilskudd medfører langsommere forverring.

Noen pasienter har lavt nivå av omega-3-fettsyren dokosaheksaensyre (DHA). Nå har amerikanske forskere undersøkt om tilskudd av denne syren kunne ha effekt på sykdommen (Arch Ophthalmol 2004; 122: 1297 – 305). 221 pasienter som allerede brukte vitamin A-tilskudd, ble fulgt opp i fire år, men det ble ikke påvist signifikante effekter av dokosaheksaensyre.

Hormonterapi øker risikoen for ovarialcancer

Blant de gynekologiske kreftformene er ovarialcancer forbundet med høyest dødelighet. Denne formen for kreft har også noen felles risikofaktorer med brystkreft, sannsynligvis hormonelle.

En stor pasient-kontroll-undersøkelse fra Danmark bekrefter tidligere antakelser om at hormonbehandling av postmenopausale kvinner øker risikoen for ovarialcancer (Arch Intern Med 2004; 164: 2253 – 9).

Forfatterne undersøkte 376 pasienter og over 1 000 kontrollpersoner. Risikoen for ovarialcancer var økt med omkring 30 % (95 % KI 1,01 – 1,70) per 5 mg totalinntak av østrogen. Derimot var det ingen sammenheng mellom ovarialcancer og behandling med progesteron. Risikoen var altså forbundet med total dose og ikke med varighet av behandlingen. Det er derfor mulig at en reduksjon i østrogeninnholdet av hormonpreparater kan ha betydelig effekt på forekomsten av ovarialcancer.

Optikusnevritt ti år etter

Optikusnevritt er en vanlig tilstand som kan opptre isolert eller som en manifestasjon av multippel sklerose. Risikoen for å utvikle multippel sklerose etter en isolert episode med optikusnevritt varierer betydelig mellom studier. I den amerikanske multisenterstudien *Optic Neuritis Treatment Trial* var tiårsrisikoen for å utvikle multippel sklerose 38 % (Arch Ophthalmol 2003; 121: 944 – 9).

Nå har forskerne undersøkt i hvilken grad de 127 pasientene som hadde utviklet multippel sklerose, var påvirket av sykdommen (Arch Neurol 2004; 61: 1386 – 9).

Om lag to tredeler av pasientene var lite hemmet. Graden av handikap var uavhengig av om pasientene i utgangspunktet hadde asymptomatiske lesjoner i hvit substans i hjernen ved magnetisk resonanstomografi eller ikke. Blant dem

med slike lesjoner var redusert funksjonsevne ikke relatert til antallet lesjoner.

Ibuprofen til premature

Ductus arteriosus lukker seg vanligvis i løpet av de tre første levedøgnene. Hos svært premature barn svikter dette ofte. Tilstanden betegnes persisterende ductus arteriosus og krever kirurgisk eller medikamentell behandling.

Ikke-steroide antiinflammatoriske midler kan stimulere lukking av ductus arteriosus. I to uavhengige studier publisert i *The Lancet* (2004; 364: 1939 – 44 og 1945 – 9) har man undersøkt effekten av profylaktisk behandling med ibuprofen til barn født før 28. svangerskapsuke. Begge studiene viser at færre barn må opereres, men behandlingen fører ikke til lavere total dødelighet eller redusert forekomst av alvorlige intraventrikulære blødninger.

Akustikusnevrinom ved bruk av mobiltelefon

En rekke studier har undersøkt helsefarer ved bruk av mobiltelefon, bl.a. sammenhengen med akustikusnevrinom. Resultatene har vært motstridende. Akustikusnevrinom er en godartet, langsomt voksende svulst. I Norge diagnostiseres omkring 70 nye tilfeller per år.

I en svensk populasjonsbasert pasient-kontroll-studie identifiserte forskerne alle tilfeller med akustikusnevrinom i aldersgruppen 20 – 69 år for perioden 1999 – 2002 i visse deler av Sverige (*Epidemiology* 2004; 15: 653 – 9). Detaljert informasjon om mobiltelefonbruk ble samlet fra 148 (93 %) pasienter og 604 (72 %) kontrollpersoner.

Oddsratio for akustikusnevrinom ved regelmessig bruk av mobiltelefon var 1,0 (95 % KI 0,6 – 1,5). For dem som hadde brukt mobiltelefon i over ti år, økte oddsratio til 1,9 (0,9 – 4,1). Når forskerne kun inkluderte tumorer på samme side av hodet som telefonen vanligvis ble brukt, var oddsratio 3,9 (95 % KI 1,6 – 9,5).

Metabolsk syndrom forbundet med kognitiv svikt

Metabolsk syndrom betegner en gruppe risikofaktorer som disponerer for hjerte- og karsykdom, bl.a. abdominal overvekt, hypertensjon, dyslipidemi og insulinresistens. Det er ukjent om metabolsk syndrom også er forbundet med kognitiv svikt.

I en prospektiv observasjonell studie ble ca. 2 600 eldre fulgt opp over fire år (*JAMA* 2004; 292: 2237 – 42). Om lag 1 000 personer hadde metabolsk syndrom.

De med metabolsk syndrom hadde høyere risiko for kognitiv svikt enn de andre (justert relativ risiko 1,2; 95 % KI 1,02 – 1,41). Effekten var imidlertid påvirket av nivået av inflammasjonsmarkører (C-reaktivt protein og interleukin-6). Kombinasjonen av metabolsk syndrom og høye nivåer av inflammasjonsmarkører økte risikoen for kognitiv svikt, mens de som hadde metabolsk syndrom og lave nivåer av inflammasjonsmarkører hadde ikke økt risiko for kognitiv svikt.

Tidlig immunglobulin mot multippel sklerose

Pasienter som har en enkelt episode som tyder på multippel sklerose, kan halvere risikoen for å utvikle sykdommen hvis de behandles med intravenøs immunglobulin. Det er konklusjonen på en prospektiv dobbeltblind studie (Arch Neurol 2004; 61: 1515 – 20).

91 pasienter med en førstegangs episode forenlig med demyelinisering bekreftet ved MR, ble randomisert til intravenøs immunglobulin eller placebo.

Etter ett år var sannsynligheten for at en pasient oppfylte kriteriene for multippel sklerose 26 % i intervensjonsgruppen og 50 % i kontrollgruppen (p = 0,03).

Publisert: 6. januar 2005. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.